

Radó János: Korányi Sándor Emlékelőadás a Magyar Nephrologia emléknapján a Nemzeti Sírkertben 2012 04 12

A Magyar Nephrologiai Társaság elhatározta, hogy *évenként* Korányi Sándor halálának napján Emléknapot tart, a Magyar Nephrologia Emléknapját. Köszönjük a Vezetőségnek, hogy magáévá tette a Történelmi Bizottság titkárának javaslatát és köszönjük a Magyar Korányi Társaság Elnökének, hogy felkérésünket elfogadta és részt vállalt az Emléknap megtartásában. Köszönöm a MANET Elnökének és Főtitkárának, hogy az első Emléknapi Beszéd megtartására engem választott.

Korányi Sándor 68 éve halott. de olyan mintha élne és fogná a kezünket. Irányt mutat a mindennapi orvoslásban, a nephrologiai kutatásban és az emberi tartásban egyaránt.

Korányi Sándor halhatatlan fölfedezése, a fagyáspontcsökkenés klinikai vizsgálóeljárásá való fejlesztése volt, amivel a krónikus veseelégtelenség kórlényege felderíthetővé vált. Korányi Sándor szerint az egészséges vese széles tartományban tudja változtatni a vizelet fagyáspontcsökkenését, de megőrzi a vérplazmáét A beteg vese elveszti ezt a képességet amit Korányi hyposthenuriának nevezett el . A módszer gépesített változata (az ozmometria) pedig ma a klinikai orvostudomány és a gyógyszerészet egyik leggyakoribb laboratoriumi eljárása. Például ezzel a módszerrel diagnosztizáljuk ma a vízmérgezést és követjük a javulását a gyógyítás folyamán és használjuk a módszert egyéb ezer célra.

Volhard –aki saját korában a „vesepápa” volt – egy 1938-ban Buenos Airesben tartott előadásában egyértelműen Korányi Sándort jelölte meg mint a veseinsufficiencia koncepciójának megalkotóját.

Ezért teljesen indokolt, hogy Korányi Sándort a Magyar Tudományos Akadémia felterjesztette Nobel- díjra . A Nobel-díjat azonban nem ő kapta meg. Ha Korányi Sándoré lett volna a Nobel-díj, ő lenne eddig az *egyetlen*, aki a mi Akadémiánk jelölésére kapta volna azt meg, valamennyi eddigi magyar származású, legalább 13 díjazottat beleértve. Szent-Györgyi Albert éppen 75 évvel ezelőtt Magyarországon dolgozva, de nem a MTA jelölésére kapta Nobel díját.

Korányi Sándor nem volt megalkuvó alkat. Erkölcsi elveihez szigorúan ragaszkodott. Elháríthatatlanul, bár fájdalommal megbuktatta a nem kellően felkészült rokongyereket is. Igazi emberbarát volt, nem tett különbséget szegény és gazdag között. Nem használta ki az

orvostudományban elért magas rangját pénzszerzésre, sokszor kínos volt kérnie (elfogadni) a honoráriumot. Nem nézte le kollégáit, de a teljesítést megkövetelte tőlük. Türelmes volt, megadta a lehetőséget a kibontakozásra, de nem tűrte a pontatlanságot, és a nem tehetséges munkatársait előbb-utóbb eltanácsolta. Emberségére jellemzően azonban előbb megfelelő álláshoz juttatta őket. A jókat viszont segítette, tanítással, képzéssel külföldi mesterekhez küldéssel. Csöndes szenvedéllyel viszonyult a tudományához és az orvosláshoz, a betegek érdekeit őszintén, a szíven viselte.

Báró tolcsvai Korányi Frigyes , Korányi Sándor apja, az Országgyűlés Főrendiházának tagja, a Magyar Tudományos Akadémia Tagja, egyetemi nyilvános rendes tanár alapította a budapesti egyetem I. sz. belklinikáját. *Klinikáját fia, Sándor örökölte és így Budapesten 70 éven át működött a „Korányi Klinika”. Ezek után felmerül a kérdés, hogy 1936-ban „takarékosági okokból” miért éppen a Korányi Klinikát szüntették meg. Különös, hogy 70 éves fennállás után szüntették meg egy olyan klinikát, amely csak dicsőséget és világhírt hozott a magyar orvostudománynak.* Ráadásul Korányi Sándor a kor legmagasabb elitjébe tartozott, az Országgyűlés Főrendiházának tagja volt és szegről, végről Horthy Miklós kormányzó rokona is volt. Az államfő édesanyjának Korányi Sándor volt a keresztygyermek. Ráadásul testvére ifj. Korányi Frigyes két ízben is volt Magyarország pénzügyminisztere. És bár a katolikus Korányi családnak őseik hite talán már 100 éve nem is jutott eszükbe, oly korban éltek, amikor az egyén árja mivoltát a nagyszülőkig visszamenve kellett igazolni. Mivel Korányi Sándor, nagyapja „csupán” életének második felében váltott vallást, lehetséges, hogy politikai oka volt annak, hogy a három budapesti belklinika közül csak a Korányi Sándor által vezetett I. Belklinikát kellett bezárni. Korányi Sándor az orvosprofesszor mindent elért, amit elérni Magyarországon csak lehetett, de egy rossz korban megszégyenítetten küldték nyugdíjba, a klinikáját megszüntették, iskoláját feloszlatták.

Temetése rendkívüli történelmi körülmények között történt. 1944 március 19-én a német „szövetséges” hadsereg lerohanta és elfoglalta Magyarországot. Ez betetőzése volt egy sokéve megkezdődött folyamatnak, melynek során az országot átszötte az a szellemiség, ami összekötötte Magyarország sorsát egy sötét, gyilkos, totalitárius diktatúrával. Kevesen láttak tisztán és még kevesebb volt a bátor hősök száma, akik szembeszálltak az iszonyú embertelenséggel. Báró Korányi Sándor sírjánál vitéz *Haynal Imre* mondott gyászbeszédet. Nekrológot is írt az Orvosi Hetilap 1944. április 28-i számába Korányi Sándor címmel, 4 héttel azután hogy a náci csizmák letiporták Magyarországot. Ki más alkothatta volna ezt a nekrológot 1944 áprilisában, mint az a Haynal Imre, aki előzetesen Kolozsvárott kijelentette, hogy nem tart addig egyetemi előadást, ameddig vissza nem térnek azok az üldözött

hallgatók, akiket náci társaik kivertek a tantermekből. Ki más mondhatta volna a gyászbeszédet, mint az a Haynal Imre, aki 1953-ban megfenyegette Rákosi Mátyás egészségügyi miniszterét, hogy bezárja a klinikáját, ha nem biztosítják a betegellátást. Ki más mondhatta volna a gyászbeszédet, mint az a Haynal Imre, aki 1958-februárjában a kari ülésen szembeszállt az 56-os fiatalokat gyalázó professzor kollégájával és kijelentette, hogy 1956 októberében Magyarországon forradalom volt. Erre Kádár János személyes utasítására Haynal Imrét 24 órán belül örökre menesztették az egyetemről. És amikor ezután állásért jelentkezett a Pártfőtitkárnál egy magánlevélben, arrogáns, dölyfös, lenéző elutasításban volt része. – *Haynal Imre sorsa – nem véletlenül- lett hasonló Korányi Sándoréhoz, kényszernyugdíjazták, kitiltották klinikájáról és iskoláját feloszlatták.* Báró Korányi Sándor sírjánál csak kedvenc adjunktusa vitéz Haynal Imre személyes bátorsága vezethetett annak kijelentésére: „Amíg lesz magyar klinika és magyar egyetem, Korányi Sándornak, mint a legjobbak egyikének emléke mindig élni fog.” Ezért vagyunk mi most itt valamennyien, hogy hódoljunk Korányi Sándor, a kiváló orvos és nagyszerű ember emlékének. Ezért köszönöm önöknek, valamennyiöknek , hogy a Magyar Nephrologia első Emléknapján itt megjelentek és ünnepségünkön résztvettek.